

Кожне село, кожна громада має своє історичне минуле, унікальне і неповторне, спресовану століттями пам'ять, без якої неможливо побудувати майбутнє. Села нашої, нині невеличкої, громади розкинулись на краєчку Кременчуччини, на межі лісостепу й степу, проте мають прадавнію і славу історію.

У 2017 році вихованці рою «Сагайдачний» розробили екскурсійно-туристичний маршрут «Козацькими шляхами Пришибської громади», в основу якого лягли матеріали шкільного музею про історичні місця громади, пов'язані з пам'ятками козацької доби. Цей маршрут став основою розвитку зеленого туризму в громаді у рамках кластеру «П'ять перлин Дніпра» у співпраці та взаємодії з об'єднаними територіальними громадами Кременчуцького району (Омельницькою, Піщанською та Білецьківською).

Першими учасниками екскурсійної поїздки за цим маршрутом стали самі учні школи, які на шкільному автобусі об'їхали історичні місця рідного краю, що безпосередньо пов'язані із історією українського козацтва. Маршрут утворив своєрідне коло козацьких старожитностей. Захоплююча мандрівка до пам'яток історії козацтва, розташованих у селі Пришиб та навколишніх селах - Роботівці, Кобелячку, Єриствіці стала туристичною родзинкою нашої громади.

Населені пункти сучасної Пришибської об'єднаної громади мають переважно козацьке походження. У XVII-XVIII століттях це були хутори козаків Келебердянської сотні Полтавського полку. Сотня мала шовковий яскраво-червоний прапор з зображенням шаблі та булави, перехрещених на казані - символи достатку; відповідним був напис: «Козацькому роду нема переводу». Наказом Державного Синоду в 1768 році було засновано Келебердянське духовне правління. На той час, ще з 20-х років XVII століття, Келеберда була сотенним містечком Полтавського полку, й мала вже досить обмежену українську автономію. Центр містечка становила чотирикутна фортеця, що складалася з рову, земляного валу, дерев'яного палісаду та, ймовірно, шести невеликих башт. Крім численних хат посаду почали розбудовуватись навколо Келеберди хутори. А саме: Павлівка, Карпенки, Коноплянка, Піддубне, Колісники, Компанійці, Кобелячок, Горішні Плавні, Пришиб, Роботівка, Макаренки, Лавриківка, Ємці, Підусті, Шинделі, Богомази, Тищенки, Морози, Панченки, Вівчаренки, Сторожі, Святодухи, Базавлуки, Дибі, Дзюби, Рогізнівка, Гурини, Пальчики, Туники, Хвидрі, Небоги, Мотрино, Михайленки, Махнівка, Дробецьківа, Кушки, Соснівка, , Стогніївка, Гарагулі, Жилівка, Солониця та інші. Яке розмаїття засновників, фахів, місцевостей, доль відобразили одні лише назви!

Про козацьке походження нашого краю свідчать численні відомі пам'ятки козацької доби на території громади, адже саме козацьке населення краю під час численних козацьких повстань та національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття започаткували боротьбу жителів нашого краю за українську державність.

Серед локацій туристично-екскурсійного маршруту – місце, де стояла Благовіщенська церква. Відомо, що спочатку, близько ХУІІ ст., це була дерев'яна споруда, яку перевезли до села Пришиб із козацького містечка Келеберда козаки Келебердянської сотні, що вирішили оселитись тут. Згодом на її місці постала мурована церква, яка у роки колективізації зазнала руйнувань, а у повоєнні роки залишки церкви вирішили демонтувати і використати для будівництва сільського клубу, що постав поруч.

Заслуговує на увагу також так звана "Шведська могила" на березі річки Сухий Кобелячок в межах села Пришиб. Відомо, що на цьому місці був встановлений дерев'яний хрест, тож друга назва місця - "Хресток". Колись тут відбувалось освячення води на Водохреще. За археологічними даними це давній курган доби пізнього неоліту. Існують також відомості про імовірне поховання тут шведських воїнів часів Північної війни. Не виключено, що, за деякими даними, тут були поховані козаки Келебердянської сотні, що перейшли на бік шведського короля Карла XII.

Кобеляківський громадський музей був відкритий 7 листопада 1964 року. Цьому передувала велика та копітка пошуково-краєзнавча робота учителя історії місцевої школи Уляни Семенівни Олефір. Саме вона залучила до роботи по створенню сільського музею учнів, вчителів, жителів села. До невеликої кімнати у будинку культури несли різні предмети старовини, цікаві знахідки та речі, фото і документи. Так у музеї почали з'являтися перші експонати. Усі вони спочатку вміщались в одній великій плетеній валізі: посуд, знаряддя праці, старі годинники, предмети побуту, одяг.

Після смерті Уляни Семенівни естафету пам'яті 12 років тому перейняла її учениця Валентина Іванівна Удовицька. Завдяки її самовідданій творчій праці дбайливо зберігається й примножується спадщина, поєднується минуле, сьогодення й майбутнє, виховується почуття прекрасного, повага до народних традицій і любов до національного мистецтва. Її невтомною працею музей продовжує жити – тут відбуваються традиційні зустрічі та тематичні свята, вшанування видатних односельців. 30 грудня 2016 року наказом управління культури Полтавської державної адміністрації музею було присвоєно звання народного.

Поблизу села Кобелячок існував козацький хутір Рогізнівка, жителі якого активно опирались колективізації та зазнали через це переслідувань з

боку влади. В роки Другої світової війни нацистські окупанти спалили поселення. Знекровлене сталінськими репресіями село так і не спромоглося на відродження. Вцілілі мешканці переселились до Кобелячка чи взагалі виїхали подалі від рідного краю. Та все ж не забувають про своє козацьке походження і час від часу збираються у Кобелячківському сільському музеї, щоб поділитись спогадами про минуле. Минулого року за ініціативою директора Кобелячківського народного музею імені У.Олефір Валентини Удовиської на місці колишнього козацького хутора відбулось урочисте відкриття пам'ятного знаку.

До сьогодні залишилися на території громади козацькі могили та кладовища. Кладовища козацького часу на курганах – традиція розташування некрополів XVII –XX ст. на насипах курганів епохи енеоліту – давньоруського часу. З'явилася в XVII ст. на степових просторах, у вигляді малочисельних окремих козацьких поховань, зазвичай, запорожців. Останні часто супроводжувалися кам'яними тесаними хрестами чи стелоподібними надгробками. Поступово поширилася й на інші степові та передстепові території України. У XIX–XX ст. найбільша кількість курганів із кладовищами цього часу з'являється в південних районах Полтавщини (сучасні Кременчуцький, Глобинський, Козельщинський, Кобеляцький райони), де спостерігається масовість таких проявів стародавньої поховальної традиції. Майже половина всіх великих курганів півдня області вкриті кладовищами XVIII – поч. XXI ст.

Серед численних козацьких могил нашого краю особливий інтерес викликають козацькі кладовища на кургані Єристівська могила та на Козацькому кургані на північно-західній околиці села Пришиб. Вочевидь ці поховання виникли на місці козацьких поселень з використанням давніх курганів.

Єристівська могила являє собою найбільший на Лівобережжі курган. Як відомо, висота кургану залежала від статусу особи, що в ньому похована. На Козацькому кургані збереглися уламки давніх антропоморфних стел, які були використані населенням козацької доби для більш пізніх поховань. У цій традиції простежується збереження стародавніх уявлень населення про курган як про поховальну споруду, про що свідчать і численні їх власні назви, у більшості яких зустрічається слово «могила», що підкріплювалося бажанням зменшити площі кладовищ на потенційних сільськогосподарських угіддях.

Ще одне з козацьких кладовищ знаходиться у межах села Пришиб, розташоване за 1,2 км на південний захід від села, на великому кургані групи

Могили «Трьох братів». На поверхні помітні численні насипи могил старого кладовища, подекуди позначені гранітними брилами надгробків призматичної, кубічної й аморфної форми. Збереглося більше 10 таких просілих у насипу пізніх стел, з-поміж яких, на північному схилі, вирізняється давня антропоморфна скульптура доби бронзового віку. Кладовище належить некрополю населення козацького хутора 17–19 ст.

Інше козацьке кладовище можна відвідати поблизу села Роботівка. Воно розташоване на східній околиці села, в межах діючого кладовища. На чотирьох насипах курганів у межах кладовища виявлено менгіроподібні надмогильні монументи трикутної, прямокутної (із заокругленим верхом) і трапецієподібної форми. Виявлено 6 стел, на одній з яких вміщене зображення християнської символіки, а також своєрідну стелу-надгробок з уламку гончарного жорна для подрібнення глини. Привертає увагу одна зі стел, на якій висічений простий «грецький» хрест, обрамлений чотирма прокресленими ромбами. Стела, виготовлена із жорна, вірогідно вказує на професійну належність похованого. Висота стел над рівнем ґрунту коливається від 0,16 до 0,70 м. Кладовище належить до кола поховальних старожитностей козацького населення 18–19 ст.

Таким чином, можна з впевненістю стверджувати, що серед наших односельців є славні нащадки козаків. На їх прикладі виховувались, і виховуються нові покоління борців за незалежність, активних громадян. Розробка туристично-екскурсійного маршруту сприятиме увічненню пам'яті про історичне минуле рідного краю, розвитку туризму у нашій громаді. Надихаючись минулим молодь зможе краще самоорганізуватись на шляху до свободи і демократії нашого краю. Це допоможе жителям громади старшого віку переосмислити історичне минуле, що сприятиме порозумінню поколінь та більш міцному об'єднанню і згуртуванню громади.